

שמות
תרומה
לא יסורו ממנו

תוך כדי הציווי המפורט על בניית כלי המשכן, מופיע ציווי מעניין, לגבי ארון הברית:
וְעָשִׂיתָ בְּיָדֶי עֲצֵי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: וְהִבַּאתְ אֶת הַבָּדִים בְּטַבְּעֹת עַל צִלְעֹת הָאָרֹן לְשֵׂאת
אֶת הָאָרֹן בָּהֶם: בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ:

חז"ל ראו במילים אלו ציווי, האוסר להוציא את בדי הארון (המוטות המשמשים לנשיאת הארון) מן הטבעות בשום זמן, ולא רק בעת נשיאתו. ההגיון של הציווי הזה איננו ברור, והוא שימש כר נרחב למפרשים רבים לענות בו. רבי מאיר שמחה מדווינסק, כותב בספרו משך חכמה, כך:

ונראה על פי מדרש שהארון רומז לכתר תורה שהוא מונח לכל הרוצה ליקח, והנה התלמיד חכם צריך סעד לתומכו שיהא עשיר מטיל מלאי לכיסו... ולזה באו הבדים שלעולם הבדים הם המחזיקים בה, הם הסומכים ידי התלמיד חכם שהוא הארון לעדות ד' ותורותיו, ומהראוי שיהיו תמיד אוחזים בארון הברית לא יסורו ממנו ...

לפי דבריו, מסמל הארון, ובו לוחות הברית, את תלמידי החכמים, והבדים המיועדים לנשיאתו, מסמלים את אנשי הציבור שתומכים בתלמידי החכמים מבחינה כלכלית. על מנת להדגיש שהתמיכה הזו צריכה להיות קבועה, מצווה התורה לא להסיר את בדי הארון ממנו. פירוש זה הוא על פי מדרש, אך רבי מאיר שמחה, מוסיף עוד פירוש שכלי:

ועל דרך המושכל, הנה נודע שיטת רמב"ם שצריך להדליק הנרות (של מנורת המקדש) גם ביום... להראות כי הוא אין צריך להאיר רק שזה חוק דתני הוצרך להדליק גם ביום, כמו שההדלקה ביום אינו להאיר כן ההדלקה בלילה שלשניהם ענין אחד, כן הארון שהוא נושא את נושאי (סוטה לה) ואין הבדים לשאת אותו שהוא נושא את עצמו... לכן צוה כי הבדים בל יסורו ממנו להורות כמו שאין ענין להבדים בעת היותו מונח באוהל מועד, ככה בשעה שנושאים אותו על הכתף אין זה ענין הנצרך להכבוד הנשוא כביכול, לכן לא יסורו הבדים ממנו תמיד כמו שהנרות בהיכל דולקים תמיד, ודוק.

לפי פירוש זה, משמעות השארת הבדים בטבעות תמיד, גם בעת שאינם נצרכים לנשיאת הארון, נועדה להבהיר שבעצם אין הארון נישא על ידי נושאי, אלא להפך – הוא נושא את נושאי. הבדים נמצאים בארון תמיד, מכיוון שאין בהם צורך אמיתי בשעת הנשיאה יותר מאשר בשעה אחרת. האם יש קשר בין שני הפירושים? נראה שכן.

כאשר נתרם כסף לטובת לימוד תורה, את הצורך של מי משרתת התרומה הזו? בהשקפה ראשונה, נראה שהיא משרתת את הצורך של הלומד. הוא זקוק לכסף כדי להמשיך ללמוד, ואני מממן אותו. צורת חשיבה כזו, הופכת את הנתנה הזו להיות דומה לצדקה, שהיא צורך המקבל. אך בהשקפה עמוקה יותר, העניין הוא הפוך לחלוטין. הצורך בכך שיהיו לומדי תורה רציניים בעם ישראל, איננו הצורך של הלומדים, אלא של העם כולו. יתכן שכל אחד מאיתנו היה שמח להיות זה שישב וילמד ברצינות, ויגדל בתורה. אלא שלא לכל אחד מאיתנו הכשרונות לכך, או הפְּנִיּוֹת הדרושה לעשות כך.

לכן, התרומה ללימוד תורה, היא הדרך של הנותן להיות שותף בפרוייקט גדול וחשוב לעם ישראל. אם כן, לא הלומד הוא הזקוק לתרומה, אלא התורם.

ממילא יוצא ששני הפירושים שהביא בעל המשך חכמה, אחד הם – בדי הארון מסמלים את התורמים, שאינם זזים מן הארון, וזאת כדי להסביר שהארון נושא את נושאי – כלומר, לא הלומד נתמך על ידי התורם, אלא התורם על ידי הזכות להשתתף בלימוד התורה¹.

כך גם כמובן, בכל תרומה לפרוייקט חשוב, בניית בית חולים, מוסדות חינוך או פרוייקטים בטחוניים וחברתיים, צריך התורם להבין שהתרומה שלו נועדה בעיקר כדי לאפשר לו להיות שותף בעניינים חשובים כאלה בעצמו.

שבת שלום
יעקב (יוקי) מאיר

¹ אני מודע היטב לכך, שבציבור הכללי בארץ, ובפרט בציבור הדתי לאומי, מימון לומדי תורה, הוא פעמים רבות סדין אדום, מכיוון שהוא מקושר לאי נשיאה בנטל הביטחון. אך יש להפריד בצורה תודעתית בין שני הנושאים הללו, שאינם חייבים להיות קשורים זה בזה. צריך להבין שקיומו של עולם לימוד תורה ברמה גבוהה הוא אינטרס לאומי, לא חשוב פחות מקיומו של מחקר אוניברסיטאי במדעי הרוח. מתוך הבנה זו יש כמובן גם להסדיר את היחס הנכון והמאוזן בין לימוד התורה לבין השירות הצבאי.